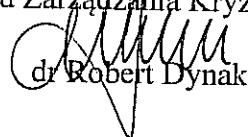

**POWIATOWE CENTRUM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO
W PUŁTUSKU**

**OCENA
STANU ZAGROŻENIA I ZABEZPIECZENIA
PRZECIWPOWODZIOWEGO
POWIATU PUŁTUSKIEGO**

Dyrektor
Wydziału Zarządzania Kryzysowego

dr Robert Dynak

I. PODSTAWY PRAWNE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W POWIECIE

Zadania własne w zakresie ochrony przeciwpowodziowej określa art. 4 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. *o samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2013 r., poz. 595 ze zm.), który zobowiązuje władze samorządowe do: ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażania i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego. Z kolei art. 12 pkt 9d cyt. ustawy powierza Radzie Powiatu dokonywanie oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego powiatu. Artykuł 34 ust. 1a cyt. ustawy nakłada na Starostę obowiązek opracowywania planu operacyjnego ochrony przed powodzią oraz ogłaszanie i odwoływanie pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego. Art. 17 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007r. *o zarządzaniu kryzysowym* (Dz. U. z 2013r. poz. 1166) uprawnia Starostę do kierowania bezpieczeństwem na terenie powiatu w czasie zagrożenia powodziowego oraz w przypadku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego - art. 7 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002r. *o stanie klęski żywiołowej* (Dz. U. z 2002 r. Nr 62, poz. 558 ze zm.).

II. OCENA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

Powiat pułtuski należy do jednostek podziału terytorialnego państwa, w których istnieje duży stopień zagrożenia powodziowego. Realne zagrożenie powodziowe dla ponad 6 tys. mieszkańców powiatu stwarza rzeka Narew. Szczególne zagrożenie istnieje w gminach: Pułtusk, Obryte, Zatory, Pokrzywnica. Z analizy historycznej wiadomo, że katastrofalne zatopienia na terenach obecnego powiatu pułtuskiego miały miejsce między innymi w latach: 1714, 1877, 1958, 1979.

W ciągu ostatnich lat kilkakrotnie wprowadzany był stan alarmowy. Największe zagrożenie, od czasu powodzi w 1979 r., wystąpiło na przełomie zimy i wiosny: 1981 r., 1995 r., 2005 r., 2007 r., 2011 r., 2013 r. Szczególna sytuacja kryzysowa miała miejsce w 2011 r. kiedy na rzece Narew utworzył się duży zator lodowo-śryżowy, powodujący piętrzenie wód w korycie rzeki i podtapianie wsi w gminach Obryte, Zatory, Pokrzywnica oraz nisko położone tereny w mieście i gminie Pułtusk. Mimo krytycznej sytuacji, dzięki skutecznej akcji przeciwpowodziowej prowadzonej przez służby, które były koordynowane przez organy zarządzania kryzysowego powiatu i gmin, udało się nie dopuścić do przerwania najbardziej zagrożonego odcinka obwałowania, tj. zapory bocznej zbiornika wodnego w Dębem, chroniącego m.in. szpital, osiedle Popławy i miejscowość Grabówiec przed powodzią, gdzie zamieszkuje ok. 3300 osób.

Zestawienie charakterystycznych stanów wody dla posterunków wodowskazowych

Lp.	Wodowskaz	Km Rzeki	Rzędna zera wodowskazu	Stan ostrzegawczy	Stan alarmowy	Rzędna podczas powodzi kwiecień 1979 r.	Abs. max w cm powódź 1979 r.
1.	Zambski Kościelne	81.2	79.02	420	480	85,36	634
2.	Pułtusk	63.3	77.32	380	400	83,02	570

Aktualna sytuacja zagrożenia powodziowego

Obecnie sytuacja zagrożenia powodziowego nie stwarza zagrożenia powodziowego. Aktualnie stany wody w Narwi na wodowskazach w Zambskich Kościelnych i łacie wodowskazowej w Pułtusku utrzymują się w strefie stanów wysokich. Załącznik do oceny przedstawia stany wody na Narwi od dnia 23.01 do 28.02.2014r.

Analiza zagrożenia powodziowego w powiecie pułuskim

W okresie letnim w wyniku długotrwałych i gwałtownych opadów często dochodzi do lokalnych podtopień gruntów oraz powodzi, które mogą dotyczyć nie tylko rejonów w pobliżu rzeki Narew, ale również jej dopływów oraz innych terenów w powiecie pułuskim. Z obserwacji wiadomo, że lokalne podtopienia gruntów są potęgowane przez brak spółek wodnych i niedostateczne udrażnianie rowów melioracyjnych, znajdujących się na prywatnych gruntach mieszkańców powiatu. Szczególne zagrożenie powodziowe w powiecie pułuskim występuje w okresie zimowo-wiosennym i jest powodowane zatorami śryżowo-lodowymi oraz gwałtownymi roztopami mas śniegowych w zlewni Narwi. W czasie wystąpienia zatorów lodowych może dojść do gwałtownych, trudnych do kontrolowania przyborów wód, które mogą powodować zatopienia terenów **bezpośredniego zagrożenia powodziowego**, tj. niechronionych urządzeniami technicznymi, a w przypadku stanów wód katastrofalnych również rejonów **pośredniego zagrożenia powodziowego**, które są chronione przez urządzenia przeciwpowodziowe. Przewidywany maksymalny obszar zatopień może wynieść ok. 25 km², z tego 4,4 km² zwartej zabudowy miasta Pułuska. Z obserwacji wynika, że w okresie zimowym wpływ na poziom wód i utrzymywanie się pokrywy lodowej mają warunki atmosferyczne. Ważną rolę dla poziomu wody w rzece Narew spełnia zaporą wodną w Dębem, która reguluje ilość zrzutu wody z Zalewu Zegrzyńskiego do Wisły. Z obserwacji wiadomo, że utrzymywanie się ujemnych temperatur będzie wpływało korzystnie na stan wód. Wahania temperatury może powodować tworzenie się mas śryżowo-lodowych i tworzenie zatorów, powodujących gwałtowny przybór wód w rzece Narew. Podczas zatorów śryżowo-lodowych wskazania na wodowskazach mogą być nieadekwatne do poziomu wód w rejonach zagrożenia. Stąd też w miarę przesuwania się zatoru lodowego w dół rzeki, mogą być zagrożone miejscowości, w szczególności położone w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki oraz niechronione wałami przeciwpowodziowymi. W okresie powodzi sytuacja ta wymaga stałego monitorowania zagrożeń przez powiatowe i gminne służby, inspekcje i straże.

Do rejonów zagrożonych bezpośrednim zatopieniem powodziowym należą nie obwałowane tereny gminy Pułusk, Obryte i Pokrzywnica. Są to głównie mało zurbanizowane tereny, na których znajduje się kilka miejscowości:

- 2 wsie w gminie Pułusk: Szygówek, Pawłówek i posesje posadowione przy ul. Pod Wróblem i ul. Solnej oraz tereny Domu Polonii w mieście Pułusk;
- 6 wsi w gminie Obryte: Zambski Kościelne, Gostkowo, Kalinowo, Rozdziały, Rowy, Sokolowo Włociańskie;
- 6 wsi w gminie Pokrzywnica: Dzierżenin, Klusek, Karniewek, Gzowo, Łubienica Superunki, Pogorzelec.

Negatywny wpływ na stan bezpieczeństwa powodziowego ma wzrastająca w ostatnim czasie liczba wydawanych przez organy gmin warunków zabudowy na terenach przewidywanego zatopienia powodziowego dla budynków letniskowych, które niejednokrotnie wykorzystywane są jako całoroczne obiekty mieszkalne.

Pośrednie zagrożenie powodziowe występuje w dolinie Narwi w rejonie miasta Pułuska i gminy Zatory. Na terenach chronionych przez urządzenia techniczne w mieście Pułusk znajdują się m.in. 4 kościoły, zabytki i obiekty użyteczności publicznej: Szpital, Przychodnie Zdrowia, Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Archiwum Państwowe Miasta Stołecznego Warszawy - Oddział w Pułusku, Powiatowy Urząd Pracy, Dom Polonii, Urząd Miejski, Akademia Humanistyczna, Wydział Zamiejscowy w Pułusku Sądu Rejonowego w Wyszku, Prokuratura, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Dworzec PKS, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych, Oczyszczalnia Ścieków, Zespół Szkół im. B. Prusa, Publiczne Gimnazjum Nr 1 im. K. Potockiej, Zespół Szkół Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi, Przedszkola oraz ujęcie wody dla miasta Pułuska zlokalizowane na wyspie Rybitew. W pozostałych gminach na terenie powiatu, tj.: Gzy, Winnica i Świercze, nie istnieje zagrożenie powodziowe powodowane przez rzekę Narew. Na terenach powiatu pułuskiego w wyniku roztopów lub intensywnych opadów deszczu należy spodziewać się lokalnych podtopień ulic, dróg, domów mieszkalnych, obiektów gospodarczych, użytków rolnych i infrastruktury komunalnej, szczególnie zlokalizowanych w zagłębieniach terenowych oraz w pobliżu cieków wodnych.

REJONY BEZPOŚREDNIEGO ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

Zestawienie aktualnych danych o ilości ludności i mienia (w tym zwierząt) przewidzianego do ewakuacji z terenów bezpośredniego zatopienia powodziowego¹:

GMINA OBRYTE:

- Zambski Kościelne - 20 osób, inwentarz: bydło - 14 szt., trzoda - 4 szt.,
  - Gostkowo - 9 osób, inwentarz: bydło - 12 szt., trzoda - 5 szt.,
  - Kalinowo - 33 osoby, inwentarz: bydło - 45 szt., trzoda - 16 szt.,
  - Rozdziały - 36 osób, inwentarz: bydło - 74 szt., trzoda - 34 szt.,
  - Rowy - 4 osoby,
  - Sokołowo Włościańskie - 54 osoby, inwentarz: bydło - 58 szt., trzoda - 33 szt.,
- Razem w gminie Obryte: 156 osób, inwentarz: bydło - 203 szt., trzoda - 92 szt.**

GMINA POKRZYWNICA:

- Dzierżenin - 9 osób,
  - Klusek - 12 osób,
  - Karniewek - 1 osoba,
  - Gzowo - 3 osoby,
  - Łubienica Superunki - 2 osoby,
  - Pogorzelec - 2 osoby, inwentarz: bydło - 5 szt., trzoda - 5 szt.,
- Razem w gminie Pokrzywnica: 29 osób, inwentarz: bydło - 5 szt., trzoda - 5 szt.**

GMINA PUŁTUSK:

- Pawłówek - 10 osób, inwentarz: bydło - 3 szt., konie - 2 szt.,
  - Szygówek - 22 osoby, inwentarz: bydło - 5 szt., trzoda - 10 szt., konie - 6 szt.,
  - Pułtusk, ul. Pod Wróblem - 18 osób,
- Razem w gminie Pułtusk: 50 osób, inwentarz: bydło - 8 szt., trzoda - 10 szt., konie - 8 szt.**

REJONY POŚREDNIEGO ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

Zestawienie aktualnych danych o ilości ludności i mienia (w tym zwierząt) przewidzianego do ewakuacji z terenów pośredniego zatopienia powodziowego²:

GMINA ZATORY:

- Stawinoga - 5 osób, inwentarz: bydło - 4 szt., trzoda - 10 szt.,
  - Burlaki - 8 osób, inwentarz: bydło - 7 szt., trzoda - 25 szt.,
  - Borsuki Kolonia - 13 osób, inwentarz: bydło - 6 szt., trzoda - 24 szt.,
- Razem w gminie Zatory: 26 osoby, inwentarz: bydło - 17 szt., trzoda - 59 szt.**

GMINA I MIASTO PUŁTUSK:

- Grabówiec - ok. 300 osób, inwentarz: bydło - 35 szt., trzoda - 33 szt., konie - 3 szt.,
  - rejon I - Rynek i okolice – ok. 1650 osób,
  - rejon II - Stare Miasto – ok. 1000 osób,
  - rejon III - Popławy Północne – ok. 1500 osób,
  - rejon IV - Popławy Południowe – ok. 1500 osób,
- Razem w gminie i mieście Pułtusk: ok. 5950 osób, inwentarz: bydła - 35 szt., trzody - 33 szt., koni - 3 szt.**

¹ Stan na luty 2014 r. - opracowano na podstawie danych z gmin.

² Stan na luty 2014 r. - opracowano na podstawie danych z gmin.

ŁĄCZNIE W POWIECIE PUŁTUSKIM na terenie przewidywanego zatopienia powodziowego zamieszkuje ok. 6211 osób oraz inwentarz: 268 szt. bydła, 199 szt. trzody, 11 szt. Koni, z tego: na terenach bezpośredniego zatopienia 235 osób, 216 szt. bydła, 107 szt. trzody, 8 szt. koni; na terenach pośredniego zatopienia ok. 5976 osób, 52 szt. bydła, 92 szt. trzody, 3 szt. koni.

Ewakuację zagrożonej ludności planuje się prowadzić zgodnie z gminnymi planami ewakuacji II stopnia oraz przyjętymi stanami wód na wodowskazach w Zambskach Kościelnych i łacie wodowskazowej w Pułtusk.

Informacje dotyczące stanu urządzeń technicznych chroniących przed powodzią:

Łączna długość obwałowania na terenie powiatu pułtuskiego wynosi ok. 29 km w tym:

- wał prawobrzeżny chroniący miasto Pułtusk – 4,1 km
- wał lewobrzeżny chroniący osiedle Popławy w Pułtusk – 2,4 km
- wał chroniący oczyszczalnię ścieków w Pułtusk – 1,073 km
- wał chroniący Dom Polonii w Pułtusk – 0,24 km
- zaporą boczną Prut – Pułtusk, chroniącą gm. Pułtusk, Pokrzywnica, Zatory – 9,2 km
- zaporą boczną Prut brzeg lewy, chroniącą gm. Pokrzywnica – 1,390 km
- zaporą boczną Prut brzeg prawy, chroniącą gm. Pokrzywnica – 1,310 km
- zaporą boczną Łacha – Prut, chroniącą gm. Pokrzywnica, Zatory – 9 km

Podczas wyższych stanów wody w Narwi odpływ z doliny miasta Pułtuska zapewniają dwie pompownie:

- Nr 1 na kanale A o wydajności $3 \times 250 \text{ l/s} + 3 \times 600 \text{ l/s} = 2550 \text{ l/s}$
- Nr 2 na rowie R-1 o wydajności $2 \times 125 \text{ l/s} + 1 \times 34 \text{ l/s} = 284 \text{ l/s}$

Stały nadzór nad monitorowaniem i obroną hydrotechnicznych obiektów przeciwpowodziowych na obszarze powiatu, sprawuje:

- W imieniu Marszałka Województwa Mazowieckiego – Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie Oddział w Ciechanowie Inspektorat w Pułtusk, nad wałem prawobrzeżnym chroniącym miasto Pułtusk oraz wałem lewobrzeżnym chroniącym osiedle Popławy w Pułtusk;
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, nad zaporą boczną Prut – Pułtusk, zaporą boczną Prut brzeg lewy, zaporą boczną Prut brzeg prawy, zaporą boczną Łacha – Prut.

Stan zagrożenia powodziowego może spotęgować uszkodzenie wałów przeciwpowodziowych wywołane przez:

- Dzikie zwierzęta, a w szczególności bobry, które uszkadzają wały chroniące tereny miasta i gminy Pułtuska oraz gminy Zatory, powodując realne zagrożenie powodziowe.
- Sufozję, która może doprowadzić do zniszczenia struktury wałów, zwłaszcza tych posadowionych na gruncie przepuszczalnym (wały lewobrzeżnej i prawobrzeżnej doliny Narwi).
- Nielegalny pobór kruszywa z gruntów w pobliżu wałów przeciwpowodziowych.
- Niewłaściwą konserwację urządzeń technicznych chroniących tereny powiatu przed powodzią.
- Pojazdy terenowe niszczące podstawę i koronę wałów przeciwpowodziowych.

III. DZIAŁANIA ZAPOBIEGAWCZE

Główne działania zmniejszające ryzyko zatopienia powodziowego w powiecie pułtuskim:

- W latach 2006-2007 został zmodernizowany prawobrzeżny wał rzeki Narew, chroniący tereny miasta Pułtuska, m.in. poprzez budowę ekranu w formie ciągłej przesłony bentonitowo-cementowej o grubości 32 cm i głębokości od 6 do 12 metrów, metodą wgłębnego mieszania gruntu.

- W latach 2010-2011 dokonano modernizacji lewobrzeżnego wału rzeki Narew chroniącego osiedle Popławy w mieście Pułtusk w formie ciągłej przesłony bentonitowo-cementowej o grubości 32 cm i głębokości od 6 do 12 metrów. Ekran wykonano metodą wgłębnego mieszania gruntu.

Na podstawie analizy ryzyka powodziowego, można stwierdzić, że przeprowadzona modernizacja wałów przeciwpowodziowych zapewnia bezpieczeństwo mieszkańcom powiatu pułtuskiego. Metody zastosowane podczas modernizacji wałów przeciwpowodziowych (prawobrzeżnego i lewobrzeżnego) na terenie Pułtuska należą do najnowocześniejszych obecnie stosowanych.

Przy analizie zagrożenia należy wziąć pod uwagę, że o skuteczności systemu ochrony przeciwpowodziowej powiatu pułtuskiego decyduje jego najsłabszy element. Tym najsłabszym elementem jest stan zapory bocznej zbiornika wodnego w Dębem na odcinku Prut – Pułtusk, który należy zmodernizować³. Skuteczna ochrona powodziowa wymaga kompleksowej modernizacji wszystkich urządzeń powodziowych, nie tylko będących w administracji Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie, ale również Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) w Warszawie, której Zarząd Zlewni Narwi w Dębem odpowiada za administrowanie zapory bocznej w Dębem, chroniącej tereny gminy Pułtusk, Pokrzywnica i Zatory przed powodzią.

Konkludując można stwierdzić, że urządzenia przeciwpowodziowe w powiecie pułtuskim, które są administrowane przez Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie, są zmodernizowane i zapewniają stabilny poziom bezpieczeństwa. Natomiast zapora boczna zbiornika wodnego w Dębem, chroniąca tereny osiedla Popławy i gminy Pułtusk, Pokrzywnicy i Zatory, która jest administrowana przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie - Zarząd Zlewni Narwi w Dębem - wymaga pilnej modernizacji.

W dniu 18 października 2013 roku przedstawiciel Wydziału Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Pułtusk oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pułtusk, wzięli udział w kontroli okresowej stanu technicznego i bezpieczeństwa obiektów hydrotechnicznych położonej na terenie powiatu zapory bocznej zbiornika wodnego w Dębem. Z przesłanego protokołu z kontroli przez RZGW w Warszawie, wynika:

1) **Zapora boczna Prut – Pułtusk, 0+000 ÷ 9+200:** stan techniczny zapory jest dostateczny, zagrożenie stanowi możliwość przelania się wód powodziowych o przepływach odpowiadających aktualnemu przepływowi miarodajnemu. Dodatkowo, wały przeciwpowodziowe, będące w dyspozycji WZMiUW, w górę rzeki, mają rzędną korony wyższą o 1 m od obecnej rzędnej korony zapory bocznej Zbiornika (w km 9+200). Korpus: zbyt niska rzędna korony do 40 cm na całej długości; stopień zagęszczenia średni, w km 8+550 niski; liczne deformacje spowodowane przez pojazdy samochodowe; uszkodzenia wywołane przez zwierzęta. Skarpy i otoczenie: stan ubezpieczeń dobry; w niektórych miejscach zdeformowane przez ruch kołowy i pieszny, głębokie jamy po bobrach od strony dowodnej w okolicy pompowni Borsuki I; liczne przebiecia hydrauliczne w trakcie utrzymywania się wysokich stanów wód w zimie. Urządzeń drenażowych nie ma. System odwodnienia: sprawny, rowy przywałowe konserwowane, pozostałe – brak konserwacji; destrukcyjna działalność bobrów i dzików.

Zalecenia: Wzmocnienie korpusu i podwyższenie zapory (w trakcie realizacji): trwa uzyskiwanie wymaganych pozwoleń (realizacja lata 2013-2016).

2) **Zapora boczna Prut brzeg lewy, 0+000÷1+390; zapora boczna Prut brzeg lewy, 0+000÷1+310:** stan techniczny zapor jest zadowalający, ale może stwarzać zagrożenie w przypadku wystąpienia spiętrzenia o wielkości, jakie wystąpiło w lutym 2011 r. Korpus: stopień zagęszczenia do głębokości ponad 1 m jest luźny, głębiej do 2,5 m rośnie do zagęszczonego; zbyt niska rzędna korony średnio o 40 cm; destrukcyjna działalność bobrów, które drażą nory w korpusie. Skarpy i otoczenie: stan ubezpieczeń dobry; w zaporze lewej liczne przebiecia hydrauliczne w trakcie utrzymania się wysokich stanów wód w zimie. Urządzeń drenażowych

³ Korona wału na odcinku Pułtusk - Gašiorowo jest zaniżona w stosunku do wałów przeciwpowodziowych w Pułtusk o 0,8 do 1.m. Jest to budowla klasy III, która nie posiada wzmocnionej drogi przywałowej niezbędnej do prowadzenia akcji przeciwpowodziowej.

nie ma. System odwodnienia: sprawny, rowy przywałowe konserwowane, przy wlocie do syfonu zamulone; destrukcyjna działalność bobrów.

Zalecenia: Wzmocnienie korpusu i podwyższenie zapory Prut brzeg lewy (w trakcie realizacji): zakończono prace projektowe, przygotowano pod względem formalno-prawnym (realizacja 2013-2014). Wzmocnienie korpusu i podwyższenie zapory Prut brzeg prawy: należy pilnie przeprowadzić remont, zalecenia nie zrealizowane z powodu braku finansowania.

Szczegółowe informacje w zakresie ww. kontroli oraz całego Stopnia Wodnego Dębe zawiera - Protokół z kontroli okresowej-(co najmniej raz w roku) stanu technicznego i bezpieczeństwa obiektów hydrotechnicznych Stopnia Wodnego Dębe przeprowadzonej w dniach 17-18.10.2013r., który jest do wglądu w Wydziale Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Pułtusk.

W zakresie przeciwdziałania zagrożeniom powodziowym w powiecie pułtuskim - zasadne jest, aby organy, do których kompetencji należy administrowanie rzeką Narew oraz zaporą boczną zbiornika wodnego w Dębem, podjęły działania związane z modernizacją systemu ochrony przeciwpowodziowej. Wały zapory bocznej są posadowione na gruntach przepuszczalnych, a ich stan techniczny wymaga gruntownej modernizacji z uwagi na: zbyt niską rzędną korony wału, brak stabilnej drogi przywałowej, która utrudnia prowadzenie akcji przeciwpowodziowej oraz możliwość uszkodzenia korpusu wału przez bobry, których populacja stale wzrasta i stwarza realne zagrożenie powodziowe podczas wysokich (alarmowych) stanów wód⁴.

Istotny wpływ na podjęcie decyzji o modernizacji systemu ochrony przeciwpowodziowej powiatu miała (zorganizowana przez starostę pułtuskiego) konferencja w dniu 1 czerwca 2011 r., która poświęcona była przeciwdziałaniu skutkom zagrożeń powodziowych w rejonie dorzecza rzeki Narew i Bug. Efektem tej konferencji było przyznanie przez Ministra Środowiska środków finansowych na modernizację zapory bocznej zbiornika wodnego w Dębem, administrowanej przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie. W marcu 2013 r. odbyła się odprawa Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego z udziałem organów gmin, podczas której dokonano analizy projektu inwestycji dot. modernizacji zapory bocznej zbiornika wodnego w Dębem. Z informacji wynikających z pisma NZD-422-177/2014 z dnia 24 lutego 2014 r. Zarządu Zlewni w Dębem RZGW w Warszawie, wiadomo, że dla zadania inwestycyjnego odbudowy Stopnia Wodnego Dębem, w części dotyczącej zapory bocznej – Prut lewostronny, wraz z budową i przebudową infrastruktury towarzyszącej, w ramach realizacji zadania pn. „odbudowa zapory bocznej Jeziora Zegrzyńskiego Prut lewostronny” **wydana została decyzja zezwalająca na realizację inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych.** Natomiast dla zadania inwestycyjnego odbudowy Stopnia Wodnego Dębe, w części dotyczącej zapory bocznej Prut - Pułtusk, wraz z budową i przebudową infrastruktury towarzyszącej, w ramach realizacji zadania pn. „odbudowa zapory bocznej Jeziora Zegrzyńskiego Prut - Pułtusk”, **decyzja zezwalająca na realizację inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych ma zostać wydana do końca lutego 2014 roku.**

Modernizacja zapór w znacznym stopniu zapewni skuteczniejszą ochronę przeciwpowodziową dla mieszkańców powiatu pułtuskiego, a zwłaszcza gminy Pułtusk, Pokrzywnica i Zatory.

Zarząd Zlewni Narwi w Dębem dokonał podwyższenia lat wodowskazowych na pompowniach zapory bocznej zbiornika wodnego w Dębem, które umożliwią odczyt stanów wód w czasie powodzi zatorowych.

Istotny problem dla ochrony przeciwpowodziowej powiatu stanowi niesprawny system alarmowy miasta Pułtusk, w szczególności na terenie osiedla Popławy, gdzie w rejonie przewidywanego zatopienia powodziowego zamieszkuje ponad 2000 osób. W grudniu 2013 r. Starosta Pułtusk zwrócił się do Burmistrza Miasta Pułtusk o podjęcie działań mających na celu przywrócenie sprawności syren alarmowych na terenach zagrożonych powodzią.

⁴ Z obserwacji zapór bocznych zbiornika wodnego w Dębem, prowadzonej podczas akcji powodziowej w 2011 roku wynika, że stan techniczny zapór stwarza realne ryzyko przerwania wałów przeciwpowodziowych w przypadku powtórzenia się wysokich stanów wód spowodowanych zatorem śrężowo-lodowym, skutkującym w efekcie katastrofalnym zatopieniem terenów zamieszkałych przez kilka tysięcy ludzi.

W zakresie przeciwdziałania podtopieniem gruntów - członkowie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Pułtusk wraz organami gmin, Nadleśnictwem Pułtusk oraz ekspertami ds. melioracji, sukcesywnie wdrażają zatwierdzony w 2011 roku przez starostę pułtuskiego „Harmonogram działań w zakresie zapobiegania podtopieniom w gminach Pułtusk, Obryte i Zatory”. Realizacja prac uzależniona jest od możliwości finansowych oraz zaangażowania właścicieli i administratorów gruntów, przez które przebiegają urządzenia melioracyjne. Istotny problem stanowi fakt, że część właścicieli podtapianych gruntów nie udrażnia urządzeń melioracyjnych i nie zakłada spółek wodnych w tym celu. Sytuacja ta utrudnia rozwiązanie tego problemu.

IV. STAN PRZYGOTOWANIA DO AKCJI PRZECIWPOWODZIOWEJ:

W systemie całodobowym funkcjonuje Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Pułtusk, które na bieżąco monitoruje sytuację powodziową oraz zapewnia przepływ informacji na potrzeby bezpieczeństwa we współdziałaniu ze specjalistami z Inspektoratu Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Pułtusk oraz Nadzoru Wodnego w Pułtusk RZGW w Warszawie. Całodobowy telefon kontaktowy do Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego jest podany do publicznej wiadomości. Wydział Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Pułtusk, na podstawie otrzymanych danych z gmin, służb, inspekcji i straży oraz administratorów urządzeń przeciwpowodziowych, zaktualizował *Plan operacyjny ochrony przed powodzią powiatu pułtuskiego*⁵.

W przypadku przekroczenia stanów alarmowych i wystąpienia realnego zagrożenia - akcję przeciwpowodziową planuje się prowadzić w trzech etapach - zgodnie z powiatowym planem zarządzania kryzysowego.

Etap I - dotyczy działań związanych z monitorowaniem i obroną terenów bezpośredniego zagrożenia powodziowego w gminie Obryte, Pułtusk.

Etap II - dotyczy monitorowania i obrony technicznych urządzeń przeciwpowodziowych chroniących miasto i gminę Pułtusk, Pokrzywnica i Zatory.

Etap III - dotyczy przygotowania i ewakuacji ludności z terenów przewidywanego zatopienia powodziowego.

Na potrzeby prowadzenia akcji przeciwpowodziowej do dyspozycji organów zarządzania kryzysowego powiatu i gmin przewiduje się wydzielić następujące środki i narzędzia :

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej:

9 funkcjonariuszy, 2 samochody bojowe, 1 łódź śrubowa z silnikiem zaburtowym, 1 ponton śrubowy z silnikiem zaburtowym; 2 motopompy szlamowe, 2 motopompy pływające, 1 agregat prądotwórczych z zestawem oświetleniowym, 47 200 worków, 1 samochód terenowy, 1 samochód kwatermistrzowski, inny sprzęt ratowniczy.

Komenda Powiatowa Policji:

50 funkcjonariuszy, 1 łódź motorowa do patrolowania rzeki Narew, 1 samochód terenowy i 2 typu furgon, 1 Quad.

Ochotnicze Straże Pożarne:

471 osób, 29 wozów bojowych, 1 łódź z silnikiem zaburtowym, pompy szlamowe, agregaty prądotwórcze, inny sprzęt ratowniczy.

⁵ Za ochronę przeciwpowodziową, w tym kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie administrowanym bezpośrednio odpowiadają organy zarządzania kryzysowego gmin, wspierane przez podległe im zespoły i centra zarządzania kryzysowego, stanowiące całodobowe służby dyżurne organów odpowiedzialne za przepływ informacji na potrzeby bezpieczeństwa powodziowego. Powiat wykonuje zadania ponadgminne w przypadku, gdy zagrożenie przerasta możliwości reagującej gminy lub, gdy zagrożenie wystąpiło na terenie więcej niż jednej gminy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wszystkie zagrożone powodziowo gminy powołały zespoły zarządzania kryzysowego, przygotowały obsady do zapewnienia całodobowych dyżurów oraz opracowały i uzgodniły ze starostą plany ewakuacji (przyjęcia) ludności, zwierząt i mienia II stopnia na wypadek wystąpienia masowego zagrożenia.

Organizacje pozarządowe:

Starosta Pułtuski zawarł porozumienia z Pułtuskim Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym, Pułtuskim Klubem Terenowym 4x4 i ATV oraz Oddziałem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Pułtuskach w zakresie współdziałania w zapobieganiu zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym w powiecie pułtuskim.

Siły Zbrojne:

Starosta Pułtuski oraz Wojskowy Komendant Uzuppełnień w Wyszku, podpisali protokół uzgodnień w sprawie realizacji przedsięwzięć związanych z reagowaniem kryzysowym. Po wyczerpaniu własnych sił i środków oraz powiatowych podczas prowadzonych działań, gminne organy zarządzania kryzysowego mogą wystąpić z wnioskiem do Wojewody Mazowieckiego o wsparcie działań w akcji powodziowej na terenie gminy przez Siły Zbrojne. Wejście do akcji Sił Zbrojnych nastąpi w ciągu 24 godzin od otrzymania polecenia z MON⁶.

Łącznie w dyspozycji organów zarządzania kryzysowego gmin i powiatu znajduje się m.in.: 14 autokarów, 9 łodzi wiosłowych, 3 łodzie motorowe, 10 koparek, 6 ciągników z przyczepami, 17 agregatów prądotwórczych, ok. 94.080 szt. worków do podwyższania korony wałów uszczelniania przecieków, ok. 1400 m² geowłókniny, 3 napełniacze do worków ppow., 90 łopat, 5 pomp wysokociśnieniowych, 19 motopomp, 51 szt. radiotelefonów UKF i inny sprzęt ratowniczy.

W bezpośredniej dyspozycji starosty jako organu zarządzania kryzysowego powiatu, znajduje się:

- w ramach systemu świadczeń: 4 samochody ciężarowe, 2 autobusy, 1 samochód dźwigowy, 3 samochody - wywrotka, 2 koparko-ładowarki, 2 ciągniki z przyczepami, 3 ciągniki samochodowe z naczepami oraz dwie specjalistyczne drużyny ratownictwa przeciwpowodziowego obrony cywilnej.
- w ramach wyposażenia powiatowego magazynu przeciwpowodziowego m.in.: 24.280 worków polipropylenowych, 1400m² geowłókniny, 2 przenośne zapory przeciwpowodziowe (każda po 25m) zakupione w 2013 r., 3 napełniacze do worków przeciwpowodziowych MONO 109, 50 Łóżek turystycznych GK-84, 100 materaców, 2 agregaty prądotwórcze, 2 zestawy oświetleniowe, 10 namiotów typ NS 10, namiot operacyjny NP2 - 36 m² z systemem oświetleniowo-grzewczym, 1 łódź ewakuacyjno-ratownicza ŁR z silnikiem zaburtowym, 20 kamizelek ratunkowych (kapoków), 30 szt. łopat, 2 plandeki, 1 paleta folii, 11 radiotelefonów pracujących w radiowej sieci zarządzania wojewody mazowieckiego, inny sprzęt kwatermistrzowski.

Obecny stan wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych w powiecie i gminach poprawił się, ale w stopniu niewystarczającym do zapewnienia prawidłowego zabezpieczenia prowadzonych działań przeciwpowodziowych i wymaga cyklicznych nakładów finansowych ze strony organów powiatu i gmin, gdyż zarządzanie kryzysowe, w tym ochrona przeciwpowodziowa, wyposażenie i utrzymanie magazynów przeciwpowodziowych należy do podstawowych zadań własnych samorządów terytorialnych.

⁶ Szczegółowy zakres potrzeb dot. wsparcia wojskowego oraz dyslokacji i logistycznego zabezpieczenia pobytu wojsk na administrowanym terenie powinny określić gminy - na podstawie realnego zagrożenia - zgodnie z wnioskami skierowanymi do Wojewody Mazowieckiego oraz na zasadach porozumienia pomiędzy odpowiednimi organami wojskowymi.

WNIOSKI

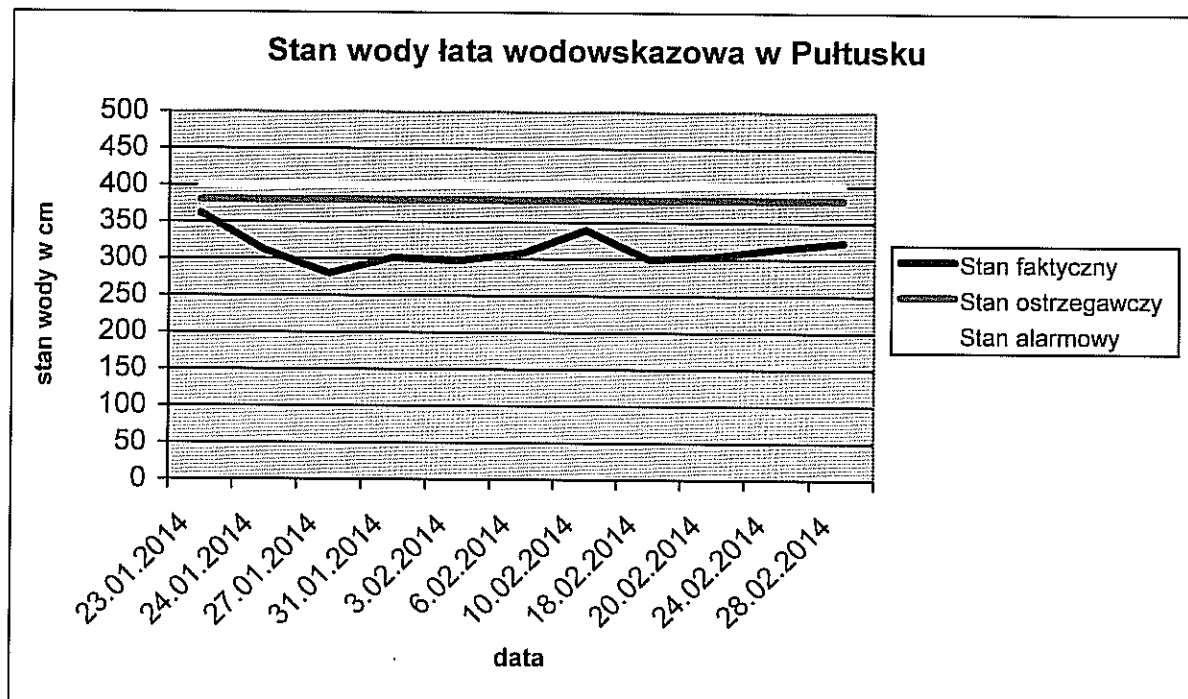
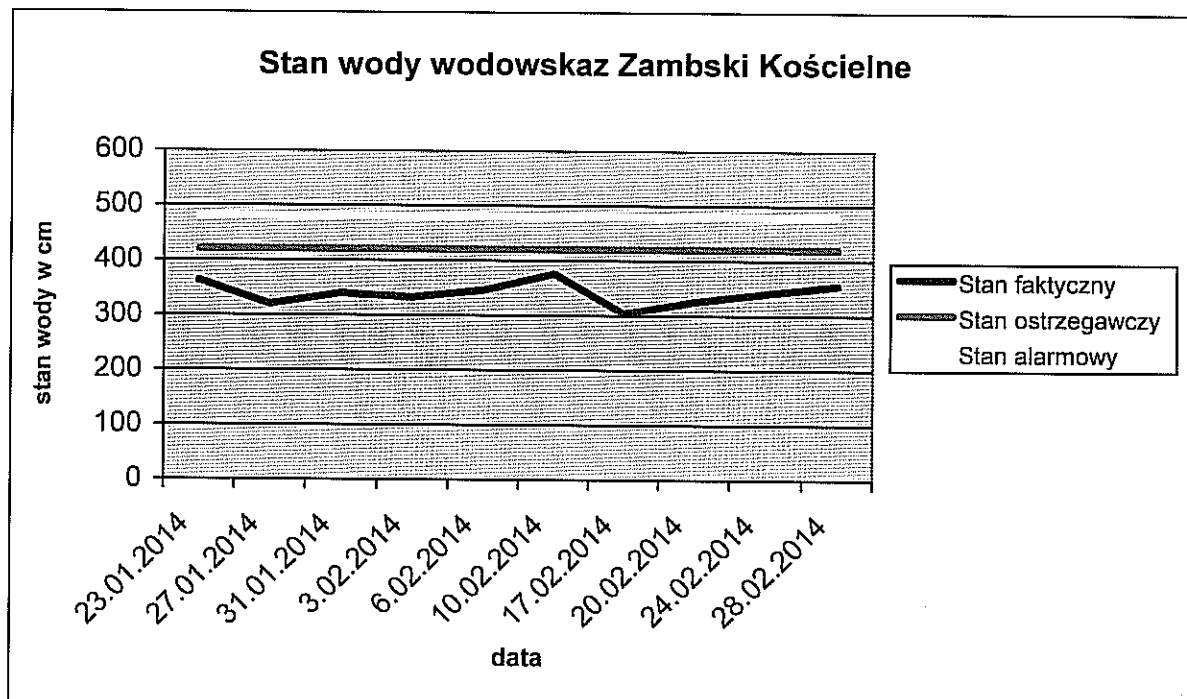
Wynikające z analizy oraz oceny zagrożenia powodziowego powiatu pułtuskiego:

1. W latach 2011-2013 alarm przeciwpowodziowy w powiecie pułtuskim był wprowadzany kilkakrotnie. Szczególnie w okresie zimowo-wiosennym i był powodowany zatorami śryżowo-lodowymi oraz gwałtownymi roztopami mas śniegowych w zlewni Narwi.
2. Przy analizie zagrożenia należy wziąć pod uwagę, fakt że o skuteczności systemu ochrony przeciwpowodziowej powiatu pułtuskiego decyduje jego najsłabszy element. Tym najsłabszym elementem jest stan zapory bocznej zbiornika wodnego w Dębem na odcinku Prut – Pułtusk, który należy niezwłocznie zmodernizować. Rozpoczęcie modernizacji zapór bocznych zbiornika wodnego w Dębem (Prut-Pułtusk, Prut lewostronny) w znacznym stopniu zapewni skuteczniejszą ochronę przeciwpowodziową dla mieszkańców powiatu pułtuskiego.
3. Z analizy zagrożenia wiadomo, że większość strategicznych instytucji publicznych w mieście Pułtusk znajduje się na terenie przewidywanego, pośredniego zatopienia powodziowego. Stąd też zapewnienie skutecznej ochrony przeciwpowodziowej powinno być traktowane priorytetowo przez służby oraz organy stanowiące i wykonawcze powiatu i gmin.
4. Niesprawny jest system alarmowania miasta Pułtuska, który nie zapewnia właściwej realizacji zadań w zakresie ostrzegania ludności w rejonach przewidywanego zagrożenia powodziowego.
5. W zakresie przeciwdziałania podtopieniom gruntów, należy zaangażować wszystkie zainteresowane podmioty, w tym właściciele prywatnych gruntów, którzy są prawnie zobowiązani do partycypowania w kosztach utrzymania szczegółowych urządzeniach melioracyjnych, zgodnie z obowiązującym prawem. Obecnie trudności w rozwiązaniu problemu podtapiania gruntów stwarza brak operatów wodno-prawnych oraz spółek wodnych, które na zasadach dobrowolności zrzeszają podmioty i umożliwiają właściwą realizację zadań w tym zakresie.
6. Organy gmin powinny uwzględniać w planach zagospodarowania przestrzennego (a w przypadku braku takich planów, przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy), zagadnienia związane z ochroną przeciwpowodziową, a w szczególności spełnienia odpowiednich standardów obiektów, budowanych na terenach przewidywanego pośredniego zagrożenia powodziowego oraz ograniczania budowy obiektów na terenach bezpośredniego zatopienia powodziowego.
7. Istnieje potrzeba dalszego doposażenia powiatowego magazynu przeciwpowodziowego w sprzęt umożliwiający prowadzenia akcji ratowniczej, m.in. worki do uszczelniania przecieków, osuszacze do pomieszczeń, pompy o dużej wydajności oraz inny sprzęt kwatermistrzowski.
8. Istotny problem stanowi awaria systemu ogrzewania w powiatowym magazynie przeciwpowodziowym, która wymaga niezwłocznego usunięcia przez jej administratora, którym jest Zespół Szkół Zawodowych im J. Ruszkowskiego w Pułtusk.

ZAŁĄCZNIKI:

- Stan wody rzeki Narew wodowskaz Zambski Kościelne i łąta wodowskazowa Pułtusk (od dnia 23 stycznia do 28 lutego 2014r.) wg danych IMiGW, Nadzoru Wodnego w Pułtusk RZGW w Warszawie i Straży Miejskiej w Pułtusk.

STAN WODY RZEKI NAREW
Wodowskaz Zambski Kościelne i lata wodowskazowa Pułtusk
(od dnia 23 stycznia do 28 lutego 2014r.)

Opracowano na podstawie danych IMiGW, Nadzoru Wodnego w Pułtusku RZGW w Warszawie oraz Straży Miejskiej w Pułtusku.